



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Aradi - Szabó István*

Cím: *Szent Margit kolostorának romjai*

Forrás: *a Nép*

Bp.
(Hely)

1921. 8. 19
(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Osztályozás

Tárgy

92

F

Margit, boldog árpád-házi

Idő

"1921"

Személy

Szent Margit kolostorának romjai

*Árpád-házi Margit élete — A kiráyleány, aki örök mennyasszony —
Mai szerelmesek a romok között*

— A NÉP tudósítójától —

Mint nagy meseköltő álma: valami gyönyörű tündérváros, olyan a mi Margitszigetünk, amelyet a merengve balagó Duna habjai ölelnek körül, olthatatlan szerelemmel. A Természet tébo-lyultán pazar kézzel öntötte szét minden színes, illatos szépségét ezen a szigetén s a pesti polgár, ha már torkig jóllakott Pesttel, amelynek izléstelen, gyötrelmes házaiban és szennyes, büzös utcáin kenyerért, szerelemért küzdő ugynevezett emberek csalják, lopják, gáncsolják egymást s felszörnved az érthetetlen Élet minden borzalma és förtelme, a pesti polgár ilyenkor, főként nyáron, a Margitszigetre menekül. Az ember-óceán viharzásának titáni, csuf zaja elhal, mire a szigetig ér. Itt két fehér nőtestvér andalog a gyönyörű utakon: a Csend és a Béke, itt évszázados fák filozofálnak az örök életről s amerre gyönyörtől részeg szemed tekint: mindenütt virág, virág és virág. A csoportokon és szőnyegekben álmodoznak az elmondhatatlan színű virágok, mint finom, arisztokrata hölgyek s illatlelküket epedő szerelemmel sóhajtkák az arany Nap felé. S micsoda virágok, micsoda tündéri nyája a virágoknak! Itt muskátli virít, mint a magyar parasztlány százsinselyem rokolyában, ott a bársonyvirág juttat eszedbe egy forró spanyol táncosnőt, emitt a ciklámen kevélykedik nagyvilági dámaként, amott a primula mosolyog szemérmesen, mint fiatal leány, mikor az első szerelmi vallomást kapja.

És tündököl s illatozik itt nebantsvirág, kék agerátum, mályva, árvácska, nyári ibolya, sok magyar rózsá és sok dekadens francia virág. S a virágtengerrel előntött sziget felett, az Ég nagy-nagy kék taván fehér habfelhők usznak csendesen, mint a Végtelenség ábrándjai...

A Margitsziget nem volt mindig ilyen gyönyörű; gondos, kitartó emberi agyak és kezek munkája varázsolta oly csodaszéppé, amilyen néhány évtized óta. A török időkben még *Nyulak szigetének* hívták s vadvizjárt, elvadult rengeteg volt, amely biztos buvóhelyet adott azoknak, akik nem mertek az emberek szeme elé kerülni... *József nádor* kezdte az irdatlan bozóterdőt átforgálni s fiának, *József főhercegnek* a kezén lett világszép park az *Insula Leporum*-ból.

A sziget sok nevezetessége közül leg-többben — főként persze a fiatalok — *Szent Margit kolostorának romjait* szeretik felkeresni. Bizony, a XIII. században élt kiráyleány kolostorának maradványai a szó szoros értelmében romok, a könyörtelen Idő mindent megsemmisítő keze alig hagyott meg belőle valamit. Néhány száz halottan egymás mellett heverő kődarab s két kőfal-féle regéli csak, hogy itt valaha, évszázadok előtt épület állott, amelyben emberek éltek, szenvedtek és meghaltak... De e mulandóság miatt szomorgó kövekből bánatos-szép legendák

kelnek szárnyra egy gyönyörű fehér szütről, egy királykisasszonyról, aki Krisztusnak, égi, örök jegyesének áldozta fel fiatal életét...

Ki volt Margit, a szépséges fehér kiráyleány? Titáni költőnk, *Ady* Endre szerint Álom-leány volt, egy fojtott síkoly, Ájulva hullt egy durva szó miatt. Szívében egyszer csak különös, szép, szent álom-virágok fakadtak s Margit ábrándozni kezdett egy férfiről, aki „dalos, törekeny, halk fiu legyen” s „könyves troubadour”... „Sokáig várt s megbénult a szíve”, mert „ő nem jött, a csendes álom-lovag”...

„Ő nem járt a Duna táján soha,
Egy halk dalu és halk csóku legény
És Jézusnak áldozák Margitot,
Ki ott halt meg a Nyulak szigetén”.

Igy álmodta magának életre Margit-királykisasszonyt a költő. Am a poézist a való élettől ebben az esetben is átjárhatatlan tenger választja el. A történelem másként, valóságnak hűen, ír Árpád-házi Margit kiráyleányról

Margit, IV. Béla leánya, 1242-ben született. Szülői — anyja *Laskaris* Mária, a görög császár leánya — kik az istenes életre szánták, már négyéves korában — 1246-ban — beadták a veszprémi domonkosrendi apácákhoz. Mikor a királyi szülők Szűz Mária tiszteletére a Nyulak szigetén új kolostort építettek, azt a Domonkos-rend vezetésére bízták s 1254-ben odavitték át leányukat is, aki *Umberto* rendfőnök kezébe nagy ünnepek között tette le a fogadalmat, amelyet önmaga iránt való igazi kegyetlenséggel tartott meg, úgy hogy élete már e korban is az aszkétaságnak igazi mintaképe. A szépséges hajadonná fejlődött Margitot megkérte *II. Ottokár* cseh király.

Anjou Károly szicíliai király és egy ismeretlen nevű lengyel főúr, ő azonban apáca akart lenni s visszautasította kérését. 1261-ben *Marcel* domonkosrendi tartományfőnök kezébe az ünnepies fogadalmat is letéve, valóságos apáca lett s oly szegényesen élt, hogy előbb meg kellett foltoztatni ruháját, ha atyját vagy rokonait akarta fogadni. De azért meg volt benne a családi büszkeség s legszívesebben az árpád-házi szentek életéről beszélt a sororoknak. A szegényes ruhája alatt hordott kintző cilicium, a vértserkesztő szüges flagellum s egyéb sanyargatások teljesen tönkretették s 12 napi betegség után 1271-ben — 29 éves korában — meghalt. Az esztergomi érsek temette el, de sírját 12 napig nyitva hagyatta, amely fölé utóbb vörös márványkövet állítottak. Az egyház ugyan nem vette föl Margitot a szentek közé, de a magyar nép már az életében mint szenthez fohászzkodott hozzá.

Ennyi, ilyen volt a legendás kiráyleány élete. Ez az igaz, mert ezt a történelem állapította meg. De mégis mindenki másként tudja szent Margit életét.

Mikor az alkonyat teregetni kezdi finom, egyre sötétedő lepleit, kart karba öltve fiatal párok andalognak